

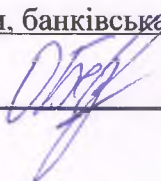
Робоча програма навчальної практики «Фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Мова викладання державна

Розробник: Капаєва Людмила, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент

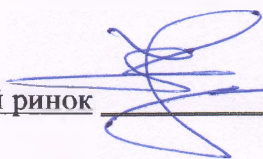
Погоджено гарантом освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

«01» вересня 2025 року

Олександр БЕЗКРОВНИЙ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» протокол від «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Світлана ЗОРЯ

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис навчальної практики «Фінанси»

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти D2ФБССФР-6д-2025
Загальна кількість годин	135
у тому числі самостійної роботи	45
Кількість кредитів	4,5
Місце в Індивідуальному навчальному плані студента	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1
Семестр	2
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Мета та завдання практики

Метою навчальної практики «Фінанси» є: поглиблення теоретичних знань студентів у галузі фінансово-кредитних відносин, оподаткування, банківської і страхової справи, фондового ринку; оволодіння навичками практичної роботи в фінансовій сфері; формування у студентів професійних умінь прийняття оптимальних управлінських рішень, виходячи з сучасних умов господарювання; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності.

Завдання навчальної практики «Фінанси»:

- поглиблення здобувачами вищої освіти знань про сутність фінансових категорій, особливості фінансових процесів та фінансових явищ, асортимент економічних відносин щодо залучення, розподілу і використання фінансових ресурсів усіма суб'єктами фінансової системи, виявлення фінансових інтересів та виникнення-вирішення фінансових конфліктів, забезпечення фінансової безпеки та досягнення фінансового добробуту суспільства.

3. Передумови для проходження практики

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Фінанси».

4. Результати проходження практики

Компетентності:

- загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність працювати автономно- фахові:

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).

ФК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

Програмні результати навчання:

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Таблиця 2

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання
ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).
ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання
ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

5. Програма практики

Тема 1. Фінанси: сутність, функції та значення. Фінансова система.

Сутність фінансів. Фінанси та інші економічні категорії. Суб'єкти фінансових відносин. Об'єкт розподілу фінансів. Ознаки фінансів як економічної категорії. Призначення фінансів. Функції фінансів.

Сутність та побудова фінансової системи. Сфери та ланки фінансової системи. Принципи побудови фінансової системи.

Компетентності фахівця з фінансів. Характеристика фінансових професій.

Тема 2. Історія фінансів та фінансової науки.

Точки зору на походження терміну «фінанси». Обставини виникнення фінансів як історичної категорії. Еволюція розуміння фінансів. Виникнення основних понять фінансів. Особливості історичного розвитку фінансів у різних суспільно-економічних формаціях та державах.

Концепції фінансів у фундаментальних економічних дослідженнях. Генезис науки про фінанси.

Тема 3. Фінансове право, фінансова політика та фінансовий механізм.

Фінансова політика: сутність та завдання. Основні складові та напрямки фінансової політики. Напрямки фіскальної політики. Інструменти податкової політики.

Міністерство фінансів України: сутність, структура, завдання, функції, права. Основні показники економічного і соціального розвитку.

Фінансовий механізм: сутність, призначення, характеристики та складові елементи. Поняття фінансового права. Система фінансового права. Джерела фінансового права та фінансове законодавство. Фінансово-правові акти та їх класифікація. Фінансове законодавство. Визначення фінансових понять в нормативно-правових актах.

Тема 4. Податки. Податкова система і податкова політика.

Економічна сутність податків і зборів. Суспільний зміст і матеріальна основа податків. Податкова система України: сутність, нормативне регулювання. Податкова система. Державна податкова служба України: місія, стратегічні цілі, пріоритети, основні напрямки діяльності. Розмежування повноважень між фіскальними установами і реформування діяльності.

Переваги прямих і непрямих податків. Недоліки прямих і непрямих податків.

Теорії оподаткування. Історія розвитку податкової системи.

Тема 5. Бюджетна система держави. Державний кредит.

Державні фінанси та державний бюджет. Еволюція поглядів на роль держави в економіці. Фінансове господарство держави. Державні доходи і витрати. Теорія бюджету. Форми стягнення. Бюджет, бюджетний процес та бюджетна політика: сутність категорій та характеристика процесів. Аналіз доходів бюджету. Аналіз витрат бюджету.

Сутність бюджетної системи. Особливості її побудови. Бюджетний устрій. Складові бюджетної системи України. Нормативне регулювання бюджетної системи в Україні. Фінансова модель суспільства. Видатки зведеного бюджету України.

Дефіцит державного бюджету та державний борг. Причини дефіциту/профіциту бюджету. Бюджетний дефіцит України: проблеми фіскального сектора та прогноз. Необхідність фінансування МВФ. Кредитори України. Державний борг та управління ним. Фіскальна політика і державний борг. Обсяги державного боргу та кредитори України. Управління державним боргом. Обсяги та динаміка дефіциту бюджету України. Стан управління державним боргом. Динаміка обсягів державного кредитування, державних гарантій та державного боргу. Динаміка державних позик в розрізі основних кредиторів. Боргова політика України.

Тема 6. Місцеві фінанси.

Місцеві фінанси, бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання: теоретичні основи. Місцевий бюджет та інструменти впливу на його формування. Децентралізація фінансової системи в Україні. Фіскальна децентралізація та фінансова самостійність місцевих бюджетів в Україні. Соціально-економічна база зростання бюджетів місцевого самоврядування.

Відкритий бюджет та громадський контроль. Наукова та популярна інформація щодо місцевих фінансів.

Моніторинг виконання місцевих бюджетів, місцевих запозичень. Структура та стан виконання місцевого бюджету. Розвиток успішних громад: фінансові аспекти.

Тема 7. Державні позабюджетні фонди.

Фонди соціального страхування. Оплата праці в Україні та майбутнє пенсійної системи (відповідно до цілей сталого розвитку). Людський потенціал, безробіття та ринок праці (відповідно до цілей сталого розвитку). Бюджетне фінансування соціального захисту в Україні (відповідно до цілей сталого розвитку). Бюджетне фінансування дефіциту кошторису пенсійного фонду України.

Стан пенсійного забезпечення в Україні (відповідно до цілей сталого розвитку). Планування роботи та звіти про виконання бюджету Пенсійного фонду. Проблеми пенсійного забезпечення в Україні.

Нормативно-правове регламентування відносин з соціальними позабюджетними фондами.

Стан соціального страхування в Україні (відповідно до цілей сталого розвитку). Історія соціального страхування в Україні. Стан надання матеріального забезпечення застрахованим особам та проведення страхових виплат.

Державна служба зайнятості. Характеристика напрямів діяльності. Аналіз інформації про показники діяльності.

Тема 8. Фінансовий ринок.

Фінансовий ринок, його сутність та структура. Місце фінансового ринку у фінансовій системі. Сутність і функції фінансового ринку. Базові концепції фінансового ринку. Стан фінансового ринку в Україні.

Регулювання фінансового ринку. Сутність регулювання фінансового ринку.

Грошово-кредитний ринок: загальна характеристика, функції, учасники, попит і пропозиція. Діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Операції на фінансовому ринку. Фінансові посередники.

Тема 9. Фондовий ринок.

Основи функціонування фондового ринку. Класифікація фондових ринків. Фінансові інструменти фондового ринку.

Рейтингові оцінки цінних паперів. Аналіз фондового ринку. Стан фондового ринку в Україні.

Операції на фондовому ринку. Фондова біржа та посередники, що обслуговують ринок цінних паперів.

Тема 10. Страхування. Страховий ринок.

Страхування та страхові продукти. Види страхування. Страхові випадки.

Страховий ринок. Асортимент страхового ринку. Страхова система. Види страхових компаній. Сучасний стан страхування в Україні. Фінансові показники діяльності страхових компаній.

Тема 11. Фінанси домогосподарств.

Фінансові ресурси домогосподарства. Доходи домогосподарства, їх складові та фактори. Оплата праці в Україні. Споживчий кошик та мінімальний розмір оплати праці (відповідно до цілей сталого розвитку). Прожитковий мінімум. Аналіз витрат і ресурсів домогосподарств в Україні. Диференціація життєвого рівня населення (відповідно до цілей сталого розвитку). Бідність в Україні (відповідно до цілей сталого розвитку).

Фінансова грамотність (відповідно до цілей сталого розвитку). Доходи та витрати домогосподарств.

Фінансове планування в домогосподарстві. Домогосподарство на ринку грошей. Особисті фінанси. Управління особистими фінансами (відповідно до цілей сталого розвитку). Бюджет домогосподарства.

Інвестиції домогосподарств. Альтернативні рішення.

Тема 12. Фінанси суб'єктів господарювання.

Значення фінансів господарюючих суб'єктів. Сутність фінансів підприємств. Місце фінансів підприємств у виробництві. Основне призначення фінансів підприємств. Фінансові відносини підприємств. Підприємство та його організаційні форми. Основний капітал: проблеми та перспективи його фінансування. Оборотні кошти. Облік витрат та калькуляція собівартості. Фінанси для старту бізнесу. Ролі у фінансах бізнесу.

Складові стартового балансу. Статутний капітал.

Грошові платежі підприємств. Вхідні та вихідні грошові потоки. Планування грошових надходжень від реалізації.

Кредитування суб'єктів господарювання. Складання графіка погашення кредиту.

Інвестиції суб'єктів господарювання. Практична діяльність фахівця з фінансів на підприємстві, в установі. Фінансові рішення (відповідно до цілей сталого розвитку).

Тема 13. Фінансовий менеджмент.

Фінансовий менеджмент: сутність та зміст. Основи фінансового менеджменту.

Структура капіталу і ризик. Взаємодія операційного і фінансового левериджу. Технології управління фінансами. Побудова ефективної системи бізнесу.

Фінансове планування і бюджетування підприємства. Складання бюджету підприємства.

Складання платіжного календаря. Побудова балансу грошових потоків.

Аналіз безбитковості. Розрахунок точки безбитковості підприємства.

Тема 14. Міжнародні фінанси.

Основи міжнародних фінансів. Становлення та розвиток міжнародних фінансів: генезис етапів.

Особливості побудови Європейського союзу. Історія створення ЄС. Особливості фінансової системи ЄС. Сучасні фінансові процеси в ЄС.

Шлях України до ЄС. Євроінтеграція для України.

Міжнародні фінансові інституції. Міжнародний фінансовий ринок: його об'єктивна основа та призначення. Складові міжнародного фінансового ринку.

Тема 15. Фінанси зарубіжних країн.

Особливості фінансів країн з розвинутою економікою. Особливості функціонування фінансових систем у зарубіжних країнах.

Бюджетна політика країн з розвинутою економікою. Формування бюджету в країнах з розвинутою економікою.

Досвід оподаткування розвинених країн.

Тема 16. Фінансова безпека держави.

Сутність, зміст та напрямки забезпечення фінансової безпеки. Рівень фінансової безпеки та його характеристики. Концепція фінансової безпеки та її складові.
Ключові виклики та завдання фінансової безпеки.

6. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 3

Структура (тематичний план) навчальної практики

«Фінанси»

Назви теми	Кількість годин		
	денна форма (D2ФБССФР-бд-2025)		
	усього	у тому числі	
навчальні заняття		самостійна робота	
Тема 1. Фінанси: сутність, функції та значення. Фінансова система.	9	6	3
Тема 2. Історія фінансів та фінансової науки.	9	6	3
Тема 3. Фінансове право, фінансова політика та фінансовий механізм.	9	6	3
Тема 4. Податки. Податкова система і політика.	9	6	3
Тема 5. Бюджетна система держави. Державний кредит.	9	6	3
Тема 6. Місцеві фінанси.	9	6	3
Тема 7. Державні позабюджетні фонди.	9	6	3
Тема 8. Фінансовий ринок.	7	4	3
Тема 9. Фондовий ринок.	11	8	3
Тема 10. Страхування. Страховий ринок.	9	6	3
Тема 11. Фінанси домогосподарств.	9	6	3
Тема 12. Фінанси суб'єктів господарювання.	9	6	3
Тема 13. Фінансовий менеджмент.	9	6	3
Тема 14. Міжнародні фінанси.	8	6	2
Тема 15. Фінанси зарубіжних країн.	6	4	2
Тема 16. Фінансова безпека держави.	4	2	2
Усього годин	135	90	45

7. Індивідуальні завдання з практики

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти завдань самостійної роботи.

8. Вимоги до баз практики

Навчальна практика проводиться у навчальній аудиторії кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму. Вона має відповідне матеріально-технічне і навчально-методичне забезпечення: персональні комп'ютери, під'єднані до мережі Internet; програмне забезпечення: OS Windows, MS Office, PowerPoint, хмарні додатки Google; Internet-браузери, мережа Wi-Fi, доступ до інтернет-ресурсів, онлайн платформа Google Meet; мультимедійне обладнання (проектор), дошка аудиторна, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle, репозитарій ПДАУ.

Навчальна практика також проводиться в підприємствах (організаціях, установах тощо), що оснащені за останніми тенденціями розвитку відповідної сфери професійної діяльності, забезпечують виконання програми практики шляхом проведення ознайомчих

екскурсій. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладені меморандуми про співпрацю.

9. Організація проведення практики

Функції організаторів, керівників та учасників навчальної практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Проведення навчальної практики студентів на базі Університету здійснюється згідно розпорядження декана факультету обліку та фінансів і відповідно розкладу навчальної практики.

Навчальна практика проводиться для академічної групи. Навчальна практика студентів денної форми здобуття освіти здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Студенти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з робочою програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму.

10. Вимоги до звітної документації з практики

За результатами проходження навчальної практики студентом подається керівнику практики від кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму для перевірки та оцінювання щоденник. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом.

Щоденник практики обов'язково підписується керівником практики. В ньому в розрізі занять навчальної практики керівник вказує обсяг виконаної роботи в годинах та отриманих здобувачем вищої освіти балах.

Керівник навчальної практики подає до навчального відділу звіт про проведення практики.

11. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Протягом навчальної практики студентом виконуються завдання під час аудиторних занять та в межах самостійної роботи. Виконані завдання здаються керівнику навчальної практики для перевірки та оцінювання.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку, який виставляється в останній день практики.

Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі повноти та якості виконання студентом програми практики, оформлення та

Схема нарахування балів з навчальної практики «Фінанси»

Назви тем	Кількість балів		
	Виконання завдань	Виконання індивідуальних завдань самостійної роботи	Разом
Тема 1. Фінанси: сутність, функції та значення. Фінансова система.	5	-	5
Тема 2. Історія фінансів та фінансової науки.	5	2	7
Тема 3. Фінансове право, фінансова політика та фінансовий механізм.	5	2	7
Тема 4. Податки. Податкова система і політика.	5	2	7
Тема 5. Бюджетна система держави. Державний кредит.	5	2	7
Тема 6. Місцеві фінанси.	5	2	7
Тема 7. Державні позабюджетні фонди.	5	-	5
Тема 8. Фінансовий ринок.	5	-	5
Тема 9. Фондовий ринок.	5	2	7
Тема 10. Страхування. Страхувальний ринок.	5	-	5
Тема 11. Фінанси домогосподарств.	5	2	7
Тема 12. Фінанси суб'єктів господарювання.	5	2	7
Тема 13. Фінансовий менеджмент.	5	-	5
Тема 14. Міжнародні фінанси.	5	-	5
Тема 15. Фінанси зарубіжних країн.	5	2	7
Тема 16. Фінансова безпека держави.	5	-	5
Оформлення щоденника	2	-	2
Разом	82	18	100

Шкала та критерії оцінювання

- виконання завдань (діапазон 0-5 балів):

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	завдання виконані повністю, що свідчить про високий рівень знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; теоретичних основ та принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем; знання механізмів функціонування державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; розуміння принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;

	використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;
4	завдання виконані не повністю, з допущеними помилками, що свідчить про достатній рівень знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; теоретичних основ та принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем; знання механізмів функціонування державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; розуміння принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;
3	завдання виконані не повністю, що свідчить про базовий рівень знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; теоретичних основ та принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем; знання механізмів функціонування державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; розуміння принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;

2	завдання виконані частково, що свідчить про недостатній рівень знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; теоретичних основ та принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем; знання механізмів функціонування державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; розуміння принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;
1	завдання виконані мінімально, що свідчить про мінімальний рівень знань та розуміння знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; теоретичних основ та принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем; знання механізмів функціонування державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; розуміння принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;
0	студент не виконав завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти;
- виконання індивідуальних завдань самостійної роботи (діапазон 0-2 бали):	
2	правильне виконання, що демонструє знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; теоретичних основ та принципів фінансової науки, особливостей

	функціонування фінансових систем; знання механізмів функціонування державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; розуміння принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя
1	неповне виконання, з допущеними помилками, що демонструє базові знання та розуміння економічних категорій, законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; теоретичних основ та принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем; знання механізмів функціонування державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування; розуміння принципів, методів та інструментів державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; оволодіння методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміння визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності; абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя
0	студент не виконав завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти;
- оформлення щоденника (діапазон 0-2 бали):	
2	оформлено повністю;
1	оформлено повністю, але з виправленнями, закресленням;
0	не заповнено щоденник

12. Політика проходження практики

- *щодо термінів виконання та перекладання:* Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених робочою програмою навчальної практики та відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces2025.pdf>), Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachyv2025.pdf>). Терміни виконання завдань визначаються тематичним планом (індивідуальним планом здобувача вищої освіти) відповідно до розкладу навчальних занять та є однаково прийнятними для всіх форм здобуття вищої освіти. Поточний контроль здійснюється провідним НПП під час занять, які закріплені за зазначеною навчальною практикою відповідно до тематичного плану.

- *щодо академічної доброчесності*: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Виконання вправ на заняттях виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

- *щодо відвідування занять*: Відвідування всіх видів занять навчальної практики є обов'язковим (відповідно до п. 7.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces2025.pdf>). Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи тощо). Відмітка про відвідування занять здобувачами вищої освіти здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: здійснюється згідно чинного законодавства, а саме Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu2025.pdf>).

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: Оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachyv2025.pdf>).

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Борисова І.С., Краснікова О.М. Фінанси : навч.-метод. посіб. для проведення лекційних, практичних (семінарських) занять та самостійної роботи студентів. Полтава : Полтавська державна аграрна академія, 2020. 254 с.

2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси : навч. посіб. Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.
3. Горох О. В. Фінанси : навч. посіб. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків , 2021. 190 с. - URL: <http://hdl.handle.net/123456789/2582>.
4. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В. Публічні фінанси : навч. посіб. За ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.
5. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн : навч. посіб. : 2 вид., доповн. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 364 с.
6. Нечипорук Л. В. Фінансова система : навч.-метод. посіб. [для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету]. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 117 с.
7. Романенко О.В. Фінанси : підруч. 4-те видання. Київ : ЦУЛ, 2022. 312 с.
8. Світ фінансів: наук.-допом. бібліогр. покажчик / [упоряд. Т. П. Фесун] ; Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ, 2021. 226 с. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/37013/1/Finansy.pdf>
9. Теорія та історія фінансової системи : навч. посіб. / [О. Ю. Клепанчук, Н.Б. Татарин, О.П. Нагорнюк та ін.] ; за заг. редакцією О. Ю. Клепанчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2023. 282 с.
10. Фінанси [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / О. П. Полтніна, С. В. Юшко, Є. О. Малишко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 216 с.
11. Ярошевич Н.Б. Фінанси, гроші та кредит : підруч. Львів : «Новий Світ- 2000», 2023. 414 с.

Допоміжні

1. Ваніна Н.М., Гищенко О.В. Ринок цінних паперів : практикум : навч. посіб. Київ, 2020. 144 с.
2. Гордей О.Д., Биховченко В.П., Ковальчук А.М. Державні цільові фонди : навч. посіб. Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь. УДФСУ, 2020. 349 с.
3. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2020. 440 с.
4. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
5. Податкова система : конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Гречко А.В. Електронні текстові дані. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 119 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47893/1/Podatkova.pdf>
6. Рамський Ю.А., Жукова Ю.М., Обушний С.М. Ринок цінних паперів у питаннях та відповідях : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 228 с.
7. Становлення та розвиток податкової системи України [Текст] : монографія / М. Г. Волощук, І. І. Матьола, Т. О. Карабін, О. В. Білаш. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2021. 172 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib>

Інформаційні ресурси

1. Державна податкова служба України: Офіційний сайт. URL: <https://tax.gov.ua/>
2. Державна служба зайнятості України : Офіційний сайт. URL: <https://dcz.gov.ua>.
3. Державне казначейство України : Офіційний сайт. URL: <https://treasury.gov.ua>.
4. Міністерство фінансів України : Офіційний сайт. URL: <https://mof.gov.ua>.
5. Національний банк України : Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua>.
6. Пенсійний фонд України : Офіційний сайт. URL: <https://pfu.gov.ua>.